

ISSN 0803-8953

**TILFELDIG
GANG**

Nr. 2, årgang 23
August 2006

Utgitt av Norsk Statistisk Forening

INNHold

	Side
Lederen har ordet <i>Sven Ove Samuelsen</i>	1
Leder til forrige nummer <i>Sven Ove Samuelsen</i>	2
 Jubileer	
Terje Aven 50 år <i>Jan Terje Kvaløy, Harald Haukås, Bent Natvig</i>	4
Bent Natvig 60 år, <i>Inge Helland</i>	5
 Faglige møter – referater	
Nordstat 2006 <i>Sven Ove Samuelsen</i>	6
Valencia 8 <i>Inge Helland</i>	7
 Puslerispalten	
Pusleri nr. 19. <i>Jostein Lillestøl</i>	8
 Intervju med Arnljot Høyland på nett <i>Ivar Heuch</i>	9
 Tema: Statistisk programvare for ikke statistikere <i>Tore Wentzel Larsen</i>	10
Bruken av statistikkprogrammer ved Høgskolen i Bodø <i>Rolf Volden</i>	10
Fra BMDP til SPSS og så til STATA ved Med.fak. ved UiB <i>Rolv T. Lie</i>	11
Statistisk programvare for ikke-statistikere ved / utenfor UMSA <i>Kjetil Halvorsen</i>	12
 Sentre for forskningsdrevet innovasjon	
Tromsø Telemedicine Laboratory SFI 1 <i>Fred Gottliebsen og Vedad Hadziavdic.</i>	14
Statistics for innovation SFI 2 <i>Arnoldo Frigessi</i>	15
 Meldinger og annonser	
The future of NordStat: Welcome to Vilnius, Summer 2008 <i>Per B. Brockhoff</i>	17
Nytt fra Avd. C, UiO	18
Nytt fra NTNU, Institutt for matematiske fag, Seksjon for statistikk	21
Det 14. norske statistikermøte, Sommarøya (Tromsø) 19.-21. juni 2007	22
Forkurs 14. norske statistikermøte: Generalized Linear Latent and Mixed Models	23
Medlemskap i Norsk Statistisk Forening.....	24
Årskontingent Norsk Statistisk Forening	25

LEDER

Dette nummeret Tilfeldig Gang er laget på dugnad av styret i Norsk statistisk forening, redigert av Arnolfo Frigressi. Vi har gjort dette for å holde en viss kontinuitet i utgivelsen av medlems-bladet og for å vise at styret mener at TG er særdeles viktig for foreningen. Det å få tilsendt et slikt newsletter tror vi betyr mye for foreningens identitet. Vi synes altså at det er vel verdt å bruke ressurser, enten det er vår egen tid eller foreningens midler, på Tilfeldig Gang.

Bare dette navnet med alle sine referanser er jo en liten genistrek og grunn nok til å holde liv i bladet. Det ble funnet på av første redaktør Johan Heldal, mens initiativet til å ha et medlemsblad kommer, så vidt jeg har forstått, fra Tore Schweder.

Med dagens kommunikasjonsmuligheter vil nok innholdet i bladet være noe annerledes enn tidligere. F.eks. sendes nok annonser for stillinger og møter sendes gjerne over epost eller legges ut på hjemmesiden <http://www.math.uio.no/nsf/>. Vi har opprettet en email-adresse nsf-medlemmer@math.uio.no som kan brukes til nå fram raskt til foreningens medlemmer. Meldinger som ønskes lagt ut på hjemmesiden kan sendes til Ståle Nygård (stale.nygard@medisin.uio.no).

Det er selvfølgelig ønskelig å ha med denne type stoff i TG også, men antagelig vil innholdet antagelig i hovedsak være av typen som i dette nummeret. Altså hyldninger av jubilarer, referater fra møter, puslerispalte og nytt fra ulike institusjoner. Angående det siste er det jo stort sett universitetene som har bidratt, men det ville også være av interesse å høre om nyheter fra andre miljøer som rapporter / publikasjoner, ansettelse og doktorgrader som ikke ligger inn under de statistiske avdelingene.

I dette nummeret har dessuten Tore Wentzel Larsen tatt initiativet til en diskusjon om "statistisk programvare for ikke-statistikere" og har samlet sammen bidrag fra Rolv Volden i Bodø, Rolv-Terje Lie i Bergen og Kjetil Halvorsen i La Paz. Vi håper på ytterligere innspill. Dessuten opplyser Ivar Heuch om stoff fra hans redaktørtid i TG tidlig på 90-tallet som er lagt ut på nett og vi får høre om to "Senter for forskningsdrevet innovasjon" (SFI) hvor statistikere er sterkt involvert.

Sven Ove Samuelsen

LEDER TIL FORRIGE NUMMER

(Dette er lederen som Sven Ove skrev til januarnummeret og som ikke kom med.)

Det har vært betydelig internasjonal statistisk møtevirksomhet i Norge (og Oslo) sommeren 2005. I juni ble Nordic Regional Meeting of International Biometric Society arrangert på Rikshospitalet med ca. 100 deltagere. I August hadde vi 60 deltagere på en kickoff-workshop for forskningsgruppen Statistical Analysis of Complex Event History Data på Senter for høyere studier (ved Det norske vitenskapsakademi) ledet av Odd Aalen og Ørnulf Borgan. Toppen av det hele var selvfølgelig kjempesuksessen European Meeting of Statistics (EMS) i Oslo med hele 650 deltagere. Vi er altså absolutt med i det gode selskap.

Oppi alt det forsvant så godt som det Norske statistikermøtet, dvs. lørdag kveld 23. juli 2005, kvelden før EMS startet, hadde vi et først utmerket foredrag av Chris Glaseby og deretter et årsmøte for NSF med valg av nytt styre. Referatet fra møtet med det nye styret finnes i dette TG. Vi takker for tilliten (selv om selve oppmøtet på årsmøtet av forståelige grunner var noe begrenset). Det nye styret har vel ikke revolusjonerende planer for foreningen, men det er flere saker vi vil ta tak i.

Hjemmesiden for NSF vil komme i en modernisert utgave med menysystem og etter hvert med mer innhold. Forhåpentligvis er første versjon av denne klar når TG er kommet ut. Selve web-adressen blir den samme: <http://www.math.uio.no/nsf/> (Dersom bare den gamle siden ligger der kan dere sjekke det nye oppsettet på <http://www.math.uio.no/nsf/ny>). Steffen Grønneberg lager selve oppsettet og Ståle Nygård har fått jobben med å legge inn mer stoff. De er henholdsvis masterstudent og stipendiat ved AvdC.

Statistisk forening har ikke hatt en egen logo. Vi har derfor bestemt oss for og fått tillatelse til å bruke logoen til EMS med endring kun av underteksten. Denne logoen er utarbeidet av grafisk designer Annette Helland, datter av Inge Helland, på bakgrunn av skisser fra Anders Løland og Bård Storvik. Vi synes logoen passer utmerket med referanse både til Norge og til statistikk.

I forbindelse med revisjon av matematikpensumet i videregående skole vil det bli en reduksjon av stoffet om sannsynlighetsregning. Tidligere var dette stoffet obligatorisk i begge matematikkretninger på alle trinn. I henhold til det nye forslaget skal dette reduseres til 1. og 2. klasse for samfunnsfaglig matematikkretning, og helt ned til bare 1.klasse for realfaglig matematikkretning. I tredje klasse skal sannsynlighetsregning være valgfritt. I denne sammenheng har NSF gitt vårt inntil da sovende undervisningsutvalg i oppgave å skrive en høringsuttalelse til departementet om denne reduksjonen. Dette utvalget består i øyeblikket av Jostein Lillestøl og Ivar Heuch og er i forbindelse med høringen utvidet med Stian Lydersen. Uttalelsen er gjengitt i dette nummer av TG. Det er antagelig lite å gjøre med at 3. klassepensumet blir valgfritt, så fokus er rettet mot at 2. klasse for realfaglig retning beholder en rimelig mengde sannsynlighetsregning. Det er en viss grunn til optimisme i så måte. Høringsuttalelser fra matematiske institutter ved flere av universitetene og fra Norsk matematikkråd går i samme retning.

50 års statistikkundervisning ved norske universiteter: Som Jon Stene skrev om i forrige nummer av TG er det i år 50 år siden statistikk bifag ble innført på Universitetet i Oslo. Dette har ikke blitt behørig bemerket av foreningen og vi rekker heller ikke å gjøre dette før årets utløp. Heldigvis har vi et annet jubileum i 2006. Da er det nemlig 50 år siden statistikk hovedfag ble innført på UiO. Sammen med AvdC planlegger NSF en markering av dette, men tid og sted og ytterligere detaljer er ikke fastlagt, så følg med på <http://www.math.uio.no/nsf/>

Sven Ove Samuelsen

SOS smiler: "TG var ikke død!"

"Statistics play an important role in genetics. For instance, statistics prove that numbers of offspring is an inherited trait. If your parent didn't have any kids, odds are you won't either."

"It has now been proven beyond a doubt that smoking is the major cause of statistics."

Dette nummeret av TG er redigert av Arnaldo Frigessi.

Terje Aven 50 år

Terje Aven fylte 50 år den 6. juni 2006. Terje startet sin akademiske løpebane med å studere matematikk i Bergen, og fortsatte studiene i Oslo hvor han ble cand. real i matematisk statistikk i 1980 og dr.philos i 1984. Avhandlingen hans hadde tittelen "Contributions to failure time data analysis and optimal maintenance planning".

Etter fullført doktorgradsarbeid hadde han et forskningsopphold ved University of California, Berkeley før han vendte hjem til Stavanger-regionen og jobb ved det som da var Rogaland Distriktshøgskole. Han har siden også jobbet fem år i Statoil, vært en periode i DNV, hatt professor-II stillinger ved UiO og NTH etc. I 1992 ble han professor ved det som da het Høgskolen i Stavanger og har siden hatt det som sin hovedstilling.

Terje har en energi, arbeidskapasitet og glød for fagfeltet sitt som overgår de fleste. Forskningsproduksjonen hans er svært omfattende, og han har skrevet en rekke bøker bl. a. "Stochastic models in reliability", utgitt på Springer, sammen med Uwe Jensen; og "Foundations of risk analysis" som er den foreløpig siste boka han har gitt ut. Videre har han vært veileder for 16 doktorgradsstudenter og et utall mastergrad-/sivilingeniørstudenter. Med iherdig innsats som fagperson, miljøbygger og entreprenør har han bygget opp sikkerhetsmiljøet i Stavanger til et stort og sterkt miljø. Sikkerhetsstudiene ble bygget opp gradvis fra enkeltkurs og årsstudium til etterhvert å bli etablert som sivilingeniørstudium. En viktig milepæl var doktorgradsretten som ble gitt i 1999 etter en lang og intens kamp. Videre var Terjes bidrag på mange fronter av avgjørende betydning for at Stavanger ble det første nye universitet i Norge da utdanningsinstitusjonene fikk anledning til å søke universitetsstatus basert på faglige kriterier. Doktorgradsområdet i det som nå kalles risikostyring og samfunnssikkerhet var en av de faglige hovedpillarene i forbindelse med etableringen av universitetet.

Terje har ellers ledet en lang rekke forskningsprosjekter, han var dekanus i en periode, han har vært medlem av en rekke fagkomiteer, bedømmelseskomiteer etc, han er associate editor i to tidsskrifter og han har fast tilknytning til IRIS (tidligere Rogalandsforskning). Medlem av Norges Tekniske Vitenskapsakademi har han vært siden 1995. Terje er også flink til å formidle til allmennheten ved leserinnlegg, intervjuer og lignende. Terje har vunnet flere priser for sin innsats i forskning og formidling.

Et av inntrykkene gamle studenter kan huske fra Terjes tidligere år, er at han spiste matpakken samtidig med at han trykket på tastaturet. Etter hvert har også Terje innsett at livet ikke bare er fag. Han er blitt en ivrig golfspiller og mange av hans doktorgradsstudenter er blitt dratt med i samme lidenskap. Han er en meget habil spiller som stadig forbedrer seg, og han tar gjerne en runde golf med stipendiatene sine som avbrekk i løpet av en lang arbeidsdag. Han spiller også fotball en gang i uka - og som et lite apropos til dette kan det nevnes at han også er medforfatter på en bok om tipping, lotto & andre spill. En kanskje mindre kjent side ved Terje er at han også er flink til å male. Terje er gift og har to voksne barn.

På en feiring av dagen med kollegaer uttrykte Terje at han hadde vanskelig for å akseptere at han allerede var blitt 50 år. Rektor ved UiS repliserte til dette at han syntes det var rart at Terje ikke var eldre – med henvisning til hvor mye han hadde betydd for institusjonen over lang tid. Selv om Terje nå runder 50, går motoren bedre enn noensinne, forskningsproduksjonen er høyere enn noen gang, han jobber med to nye bokprosjekter og sikkerhetsmiljøet ved UiS utvikles videre. Vi gleder oss til å se hva Terje klarer å utrette de neste 50 årene og gratulerer med jubileet!

Jan Terje Kvaløy, Harald Haukås, Bent Natvig

Bent Natvig 60 år

Avdelingsbestyrer Bent Natvig ved Matematisk institutt, UiO; Avdeling for statistikk og forsikringsmatematikk fylte 60 år 1. August. Han har en lang fartstid ved avdeling C. Først ble han cand. real. her i 1970. Deretter, etter opphold i Trondheim, Sheffield, Oslo og Trondheim igjen; startet han i lærerstilling ved avdeling C i 1977. Han ble professor i matematisk statistikk (pålitelighetsanalyse) i 1986. Han har hatt utenlandsopphold i Berkeley, Warwick og Duke.

Bent har mer enn 50 publiserte artikler, hovedsaklig innenfor pålitelighetsanalyse, køteori, Bayesianske metoder og biostatistikk. Han er og har vært veileder for flere stipendiater. I det siste har han arbeidet med en rekke konkrete anvendelser av Bayesiansk teori.

Bent har også interessert seg for Universitetets styre og stell. Fra 1990 til 1993 var han dekanus for Det Matematisk-naturvitenskaplige fakultet, og han har vært med i en rekke komiteer. Han har også engasjert seg sterkt i etiske spørsmål. I mange år har han vært deltaker i de internasjonale Pugwash-møtene. I en periode var han formann for Den nasjonale forskningsetiske komiteen for vitenskap og teknologi.

De som kjenner Bent vet også at han er en habil langdistanseløper. Fremdeles kan han observeres i fullt trav langs gater og strender under internasjonale konferanser. Mer konkret om fortiden: Han var norsk mester i maraton i 1970 og i 25 kilometer landeveisløp i 1974.

Internt på avdelingen er Bent kjent for sitt gode humør, og han utmerker seg som en ryddig møteleder og med sin utmerkete evne til å analysere seg frem til gode løsninger på administrative spørsmål, løsninger som alle stort sett kan enes om.

Avdelingen gratulerer i etterkant!

Dekan Bent Natvig(1990)

I syklotronlaboratoriet, Fysisk institutt: Bent Natvig (t.v.) er imot kjernekraftforskningen i Norge, mens John Rekstad og Finn Ingebretsen mener at vi må forske videre, blant annet for å bidra til sikrere kjernekraftverk. (Foto: Kirsten Faustino, Apollon 01.06.1996)

NordStat 2006: 21. nordiske konferanse i matematisk statistikk Rebild, Danmark 11-15. juni 2006

Sven Ove Samuelsen

Konferansen ble avholdt på konferansesenteret Comwell i Rebild ca. 3 mil sør for Aalborg i Danmarks angivelig største skog. Når dessuten utflukten var til en av Danmarks største innsjøer ved Silkeborg og med båttur til foten av Himmelbjerget kan den godt beskrives som en dansk villmarksopplevelse. Som Henning Omre antydte i sin tale under konferanse-middagen ble kanskje ikke deltagere fra de øvrige nordiske land overveldet, men sjarmerende var det. Siden det kun få og dyre direktefly til Aalborg var det dessuten vanskeligere enn man skulle tro å reise til konferansen. Det er altså hyggelig å registrere at danskene prøver å leve opp til den norske tradisjonen med å legge konferansene så uttilgjengelig som mulig.

Hovedtemaene denne gang var "Statistical issues in determining cis-regulatory modules of transcription factors" (for uinvidde Bioinformatikk, jeg har nå forgjeves brukt 10 minutter på å prøve å google opp hva cis er forkortelse for) med Terry Speed fra Berkley / Melbourne og "Modern statistics for spatial point point processes" med Jesper Møller og Rasmus Waagepetersen fra Aalborg.

Utover dette var det en rekke plenumsforedrag og parallellsesjoner. Blant annet benyttet Olle Häggström prinsippet "For den som har en hammer ser alt ut som en spiker". Hammeren var her grensestasjonærhet av Markov kjeder, ofte brukt til å banke sammen MCMC-algoritmer, men nå brukt til å vise sannsynlighetsteoretiske resultater. Videre hadde Fred Espen Benth, UiO, et utmerket foredrag om prising i energimarked ved hjelp av stokastiske differentialligninger (SDE for uinvidde). Dessuten hadde Anders Skrondal (London School of Economics) et foredrag om modellering ved latente variable med utgangspunkt blant annet i et arbeid av den danske statistikeren Erling B. Andersen som døde for et par år siden.

De parallelle sesjoner var over temaene Statistical Modelling of Time Series Data in Finance and Economics, Infectious Epidemiology, E-learning and Statistics, Modelling using SDEs, Graphical Models, Statistics and scientific responsibility, Spatial and Spatio-temporal Modelling (ledet av Henning Omre), Biostatistics, Statistics in Information Engineering, Chemometrics, Simulation-based Inference and Computational Statistics, Statistical Analysis of Complex Event History Data (ledet av Ørnulf Borgan), Bioinformatics and Statistical Genetics. Totalt regner jeg meg til 9 norske bidrag i disse sesjonene hovedsaklig fra stipendiater og andre yngre forskere.

Det var ca. 140 personer som hadde klart finne fram til konferansen. Av disse var 21 fra Norge og vi var dermed største kontingent utenom danskene. Med tanke på den elendige norske deltagelsen på forrige nordiske konferanse i Jyväskylä (3 personer ifølge TG August 2004) var jo dette positivt. Det er å håpe at denne framgangen skal fortsette (om enn litt optimistisk å forutsette en multiplikativ modell) spesielt siden neste konferanse vil bli avholdt i Vilnius i Litauen.

Det er nemlig bestemt at de baltiske statene skal være med å arrangere NordStat-konferansene. De vil inngå i samarbeidet som en "5. node" og konferansen skal legges til et baltisk land hvert 5 gang. Det vil dermed også gå 10 år mellom hver gang konferansen legges til et av de øvrige nordiske landene. Referat fra møtet hvor dette ble besluttet finnes annet sted i dette TG. Norge hadde egentlig stått for tur, men dette blir altså utsatt til 2010.

Noen inntrykk fra Valencia 8, Verdensmøte om Bayesianisk statistikk, Benidorm 1.6-6.6.2006

Som navnet sier, er dette det 8. møtet i Valencia-serien, og det største i rekken, med rundt 500 deltakere. Lokal organisator og primus motor for hele serien er José Bernardo, som også har stått for mye av litteraturen i Bayesianisk teori. Han hevder sterkt at den Bayesianske måten å tenke på, er den eneste fruktbare og den eneste konsistente tankegangen i statistikk.

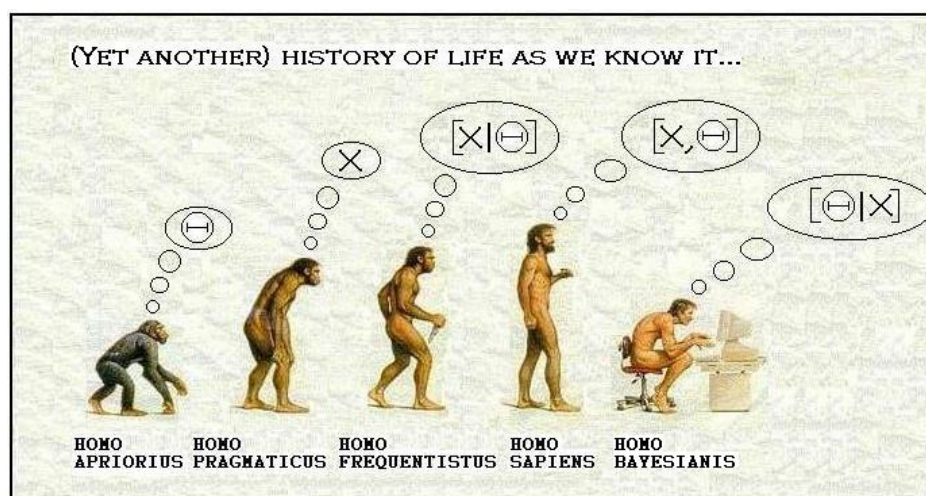
Når det gjelder fruktbarhet, hadde han uten tvil et argument i denne konferansen. Det var en overveldende aktivitet, både på det teoretiske og på det anvendte området. Ord som gikk mye igjen i teorien, var Dirichlet prosesser og MCMC; de anvendte foredragene gikk fra fiskeegg og DNA til økonomi og damanlegg. En ekstra spennende aktivitet var alle posterne. De ble stilt ut fra 10 om kvelden til 1 om natten, men likevel var det fullt av deltakere rundt dem. Av 11 norske deltakere var det 3 som hadde postere (4 når vi tar med en norsk-italiener.)

Av foredragene likte jeg godt Bernardo's eget om å se på sammenligninger av forventninger i normalfordelingen på en ny måte, samt Christopher Bishop's om å ta for seg det beste av to verdener når det gjaldt klassifikasjon og prediksjon.

Hva skal vi så si til tesen om at Bayesianisme er det eneste saliggjørende? Et nyttig middel til å ta stilling her var oversiktsforedragene over teorien den første dagen. Her skisserte Phil Dawid grunnlaget som en fullkommen rasjonell beslutningsprosess formulert som et veddemål. Den klassiske boken til Bernardo og Smith tar også utgangspunkt i beslutninger med et sett av alternativer definert på forhånd. Jeg vil hevde at mange beslutninger tatt i praksis er mer kompliserte. For eksempel er en beslutningsprosess ofte en del av en kontekst, og et aspekt av hele prosessen kan også være å bidra til å påvirke konteksten. Et eksempel kan være å velge nytt fokus. Går man ut fra slike kjetterske tanker, er det kanskje også plass i statistisk praksis til P-verdier og annet som Bayesianerne ser på som uhumskheter.

Mot denne bakgrunnen er det kanskje forståelig at undertegnede trakk seg tilbake tidlig under kabareten siste kveld. Denne kveldsforestillingen utviklet seg mer og mer til et menighetsmøte. Og rasjonalitet er vel delvis å prøve å tenke på tvers av menigheter, er det ikke?

Inge Helland

Pusleri nr. 19

Etter mange puslerier om sannsynligheter kommer et statistisk, som sikkert kan belyses ut fra ulike synsvinkler:

La $X_1, X_2, \dots, X_n$ være uavhengige variable med samme forventning og samme endelige varians. Variansen til summen S_n vokser da lineært med n mot uendelig.

Spørsmål: Er det slik at variansen til kvadratroten av summen vokser med kvadratroten av n mot uendelig? Hvis ikke, hva skjer? Hva med variansen til kubikkroten av summen?

jostein.lillestol@nhh.no savner forslag til løsninger på sine puslerier, og ser gjerne at han slipper å løse dem selv.

Pusleri nr. 18 (løsning)

Problemstilling: Vi skal lage tre terninger A, B, C med vanlig seks-sidig form, der tallene på sidene er valgt blant tallene fra 1 til 9. Lag terninger med samme forventet utfall, slik at en ved kast med to av dem har at de tre begivenhetene "A slår B", "B slår C", "C slår A" alle har sannsynlighet større enn $\frac{1}{2}$.

Løsning: Med samme forventet utfall, må summen av øynene på hver terning være den samme. Betrakter vi de tre tallene som ikke skal være med på hver terning, må disse derfor også ha en felles sum. Det er da bare to muligheter, nemlig at de tre utvalgene av utelatte er:

Mulighet 1:	$A_c = \{3, 5, 7\}$	$B_c = \{2, 4, 9\}$	$C_c = \{1, 6, 8\}$
Mulighet 2:	$A_c = \{3, 4, 8\}$	$B_c = \{2, 6, 7\}$	$C_c = \{1, 5, 9\}$

dvs. mengdene med ingen felles tall og felles sum 15. Med ett felles tall ville hvert par av komplementer av seks tall ha fire tall felles, og de øvrige to i hvert par har en felles sum. Dette medfører at slike terninger er likeverdige (av de 36 utfall er 16 vinst, 16 tap og 4 uavgjort). For de ovennevnte muligheter er terningene derfor:

$A = \{1, 2, 4, 6, 8, 9\}$	$B = \{1, 3, 5, 6, 7, 8\}$	$C = \{2, 3, 4, 5, 7, 9\}$
$A = \{1, 2, 5, 6, 7, 9\}$	$B = \{1, 3, 4, 5, 8, 9\}$	$C = \{2, 3, 4, 6, 7, 8\}$

Her er det tre felles tall i hver parvise sammenstilling, og opptelling gir

$$P(X_A > X_B) = 17/36 > 1/2$$

$$P(X_B > X_C) = 17/36 > 1/2$$

$$P(X_C > X_A) = 17/36 > 1/2$$

INTERVJUET MED ARNLJOT HØYLAND FRA TG I 1991 **ER LAGT UT PÅ WEB**

Ivar Heuch

Matematisk institutt, Universitetet i Bergen

Arrangementet på Voksenåsen i forbindelse med femtiårsjubileet for statistikk som eget hovedfag gav en verdig markering av en stor milepæl. Spesielt interessant var det å høre Jon Stenes beskrivelse av det som foregikk da grunnlaget for faget ble lagt i femtiårene. Hans artikkel i Tilfeldig Gang i fjor gav også et grundig inntrykk av forholdene den gangen, sett under en students synsvinkel.

Som Jon ganske riktig understreker, finnes det lite publisert materiale som tar for seg opprettelsen av statistikk som selvstendig realfag. Det eksisterer imidlertid en annen uformell beskrivelse av prosessen, nemlig det intervjuet som jeg hadde med Arnljot Høyland i 1991, og som ble publisert i TG samme år, mens jeg var redaktør. Intervjuet ble temmelig langt, så jeg måtte dele det opp over to nummer. I løpet av intervjuet kom vi inn på mange forskjellige temaer, men forholdene ved Universitetet i Oslo i årene rundt 1955 ble behandlet ganske inngående, naturligvis med et litt annet utgangspunkt.

Heldigvis har jeg hatt liggende alle filene som ble brukt som grunnlag for intervjuene som jeg skrev i TG i 1990-91. Jeg har nå lagt ut intervjuet med Arnljot Høyland på web som to pdf-filer tilsvarende de to delene som ble publisert separat. Jeg har også samlet de andre intervjuene fra TG i samme periode. Følgende adresse fører til en web-side med oversikt over intervjuene og passende lenker:

<http://www.mi.uib.no/~heuch/tg>

Hvis jeg selv skal trekke ut en spesiell godbit fra intervjuet med Arnljot, må det bli denne uttalelsen (på side 8 i del 1) om en kjent fysiker ved Universitetet i Oslo da det ble foreslått å opprette statistikk som eget fag:

Det ble sagt at han mente at statistikk var noe man lærte seg på en ettermiddag hvis man hadde bruk for det. Man skulle ikke plage andre med dette faget.

Kanskje dette synspunktet stadig finner gjenklang hos dagens studenter? Når jeg ellers leser de andre intervjuene nå, slår det meg at mye kan ha forandret seg innenfor statistikerprofesjonen bare i løpet av de siste 15 årene, selv om de grunnleggende utfordringene stort sett er de samme.

Statistisk programvare for ikke-statistikere

Det er et bredt emne som tas opp her, blant annet er ikke-statistikere ei uensartet gruppe innen både fagbakgrunn og hvor mye statistikk som beherskes. Jeg skal i denne innledningen begrense meg til generell statistisk programvare. SPSS er mye brukt, har det andre fordeler sammenliknet med nyere versjoner av andre generelle statistikkprogrammer? Hvor stort er problemet med å skifte fra et program en er godt inne i? Hvor viktig er et menybasert grensesnitt for ulike grupper brukere? Hvor viktig er det å beherske programvare som er koplet til et aktivt globalt miljø innen forskning og programvareutvikling, noe som er tilfelle med SAS, Stata og S-plus/R, men i langt mindre grad med SPSS. Hvor gode er de menybaserte grensesnittene i disse og andre programmer (herunder nyere versjoner av Stata og S-plus, og de ulike R-GUI-prosjektene) sammenliknet med SPSS? Svarene vil antakelig avhenge av om en bruker statistisk programvare regelmessig og til krevende formål, eller sporadisk og hovedsakelig til enkle, i stor grad deskriptive analyser.

Jeg håper at dette kan være begynnelsen på en diskusjon om emnet ” Statistisk programvare for ikke-statistikere” i TG, med utveksling av synspunkter og erfaringer. Som en begynnelse er det i dette nummeret et innlegg av Rolf Volden om situasjonen ved Høgskolen i Bodø, ett av Rolv Terje Lie ved Universitetet i Bergen om bytte av programvare ved medisinsk fakultet, og ett av Kjetil Halvorsen med vekt på situasjonen i Bolivia, herunder ved Universidad Mayor de San Andres i La Paz.

Tore Wentzel-Larsen
Kompetensesenter for klinisk forskning
Haukeland universitetssykehus

Bruken av statistikkprogrammer ved Høgskolen i Bodø ved Rolf Volden (Bodø 6/7 2006)

Fra tidlig på 90-tallet har følgende statistikkprogrammer vært i bruk ved Høgskolen i Bodø (HBO): Spss, Minitab, Systat, Unscrambler og Lisrel (med Prelis). Av disse systemene har Systat og Unscrambler hovedsakelig vært benyttet ved avdeling for fiskeri og naturfag, mens de øvrige programmer har vært i bruk ved flere av våre avdelinger. Programmene har vært brukt i undervisningen og i statistiske analyser presentert i studentoppgaver på ulike nivåer, men også til grunnleggende statistiske analyser i forskningsarbeider.

Etter sammenslåingsprosessen for høgschooler rundt 1994 kom det for HBO noen magre år med lave investeringsbudsjetter i EDB-sektoren og med lave driftsbudsjetter til oppdatering av blant annet programvare. Først i slutten av 1996 hadde vi fått PC-er som var så kraftige at det var mulig å kjøre S-plus på disse maskinene. I de påfølgende årene fikk vi også installert økonometripakkene Limdep og Shazam, samt Amos (et Lisrel-liknende program laget for Spss) for analyse av ulike modeller for kovariansstrukturer. Etter 2002 har R stort sett erstattet S-plus her ved HBO, mens flere økonomer har gått over til Stata i stedet for Spss eller som alternativt benytter tidsrekkeprogrammet JMulTi i tillegg til Spss. I tillegg har vi fått nyere versjoner av Lisrel som kjører under Windows XP.

Dette var en grov skisse av utviklingstrekkene i bruk av statistikkprogrammer ved HBO. Vi er da klar over at flere personer periodevis kan ha benyttet alternative programpakker som blant annet Statistica, Gauss, Eviews, Rats etc. Men Minitab og Spss har hele tiden vært våre viktigste programmer som de fleste av våre studenter har benyttet. Dette gjelder så langt

programmene har ferdige prosedyrer for de analysene som skal utføres. Men Spss mangler blant annet prosedyrer for robust regresjon og svært lite er skjedd i Spss innenfor tidsrekker de senere årene. Og tidsrekker er viktige innenfor finansiell økonomi og dette er vel en av grunnene til at økonomer som arbeider med finans heller benytter Stata enn Spss. De trenger metoder som er robuste mot ulike former for avvik fra modellforutsetninger eller hvor de kan velge alternative estimeringsmetoder som gir forventningsrette og konsistente estimater under de avvikende forutsetningene. Her kan et program som JMulTi være et interessant alternativ. (Programmet, som er beskrevet i Lütkepohl & Krätzig (2004) Applied Time Series Econometrics, Cambr. Univ. Press, kan lastes ned fra <http://www.jmulti.com>.)

Det ser ut til å være vanskelig å få innpass for programmer som R i vårt miljø. Det kan skyldes at de fleste studenter foretrekker et menyorientert system framfor et kommando-orientert system. Og R krever nok også en bedre matematikkforståelse enn det de fleste av våre studenter har og føler seg trygge på. I tillegg krever nok også R en viss form for strukturerings og programmeringsforståelse for at programmet skal kunne brukes med suksess og slike egenskaper er vel ikke de mest utbredte blant dagens økonomistudenter. Derfor er det nok bare de færreste studenter som har bra nok grunnlag til å kunne bruke R.

Fra BMDP til SPSS og så til STATA ved Medisinsk fakultet ved Universitetet i Bergen

På åttitallet, da de fleste forskere fortsatt arbeidet på store sentrale datamaskiner, var programsystemet BMDP godt innarbeidet som analyseverktøy i det medisinske fagmiljøet i Bergen. En rekke kurs ved Seksjon for medisinsk statistikk (den gang fakultetets EDB-seksjon) bidro sterkt at medisinske forskere i Bergen valgte dette verktøyet. Men ved overgangen til PC-systemer på 90-tallet fikk BMDP problemer med å følge med.

Da systemet ble kjøpt opp av konkurrenten SPSS stanset utviklingen av BMDP, og det ble nødvendig å se seg om etter et alternativ. Av ulike grunner ble SPSS valgt som alternativ. Fagmiljøene i Bergen, særlig de knyttet til registermiljøet, hadde behov for et verktøy som kunne håndtere store datamengder, og her var det egentlig bare SAS og SPSS som var alternativene. SAS hadde ikke hatt noen posisjon i det medisinske miljøet i Bergen, mens enkelte forskere hadde erfaring med SPSS.

I ettertid kan det kanskje sies at SAS ville ha vært et bedre valg. En av grunnene til at SPSS i sin tid ble valgt av et flertall av forskere i miljøet og etter hvert inngikk som verktøy i forskerkursene i statistikk ved fakultetet var at SPSS ganske raskt skaffet seg et moderne menybasert grensesnitt. Det må imidlertid også sies at våre kurs oftest har anbefalt å bruke syntaks i forskningsarbeid også for SPSS.

Det går fortsatt an å si at SPSS er et godt verktøy for statistisk databehandling (Data management). Systemet behandler store datamengder på en relativt oversiktlig og god måte. Som statistikkverktøy i et medisinsk faglig miljø har imidlertid SPSS sine svakheter i forhold til nye alternativer. Vi har derfor etter hvert funnet det nødvendig å revurdere satsingen på SPSS særlig i kurssammenheng.

Etter noe vurdering valgte vi for et par år siden å basere våre kurs på programsystemet STATA. De faglige fordelene med dette er mange. STATA er et meget godt dokumentert system som har et meget aktivt og godt statistisk brukerforum, særlig innenfor biomedisin. Her er et viktig eksempel håndtering av avhengigheter i data. Et bredt spekter av regresjonsmodeller, også for kategoriske data, håndterer visse typer avhengighet i data på en

meget enkel måte. Robust variansestimering kan enkelt benyttes til å ta hensyn til korrelasjon for eksempel innenfor familier ved analyse av norske befolkningsdata for alle vanlige typer regresjon. Avhengighet kan også inkorporeres i "random intercept"-modeller for alle regresjonsalternativene på en enkel måte. Som statistiker må jeg si at det er overraskende hvor enkelt og effektivt disse viktige alternativene er implementert i STATA. Det betyr også at man kan komme langt på kort tid i kurssammenheng og at kursdeltagere ofte kan få tilgang til det de trenger. Gjennom et søkbart internettbasert delingssystem får man i tillegg til det som er basismoduler i STATA også tilgang til en rekke spesialapplikasjoner, ofte godt dokumentert i The STATA Journal. Selv en dreven anvendt statistiker skal nok jobbe en stund før han møter veggen i STATA.

I vår bruk av STATA i kurssammenheng har vi frigjort oss fullstendig fra det manybaserte grensesnittet som også finnes i STATA. Syntaksen i STATA er så kompakt, oversiktlig og enkel å bruke (i motsetning til SPSS sin syntaks) at vi baserer oss på den både i oppgaver og i eksempler. Dette gir en litt tøffere læringskurve for kursdeltagere som kun har benyttet menysystemer. Fordelene ligger i at alt undervisningsmaterieell blir enklere og kortere (uten menyer) og at de unge forskerne som går på kurs innser at de må basere seg på å skrive og lagre syntaks for analysene de gjennomfører.

Det skal også sies av vi, slik det er nå, ikke holder noe egentlig STATA-kurs. Vi har foreløpig valgt å inkorporere STATA i statistikkursene vi holder ved at kursdeltagerne kastes raskt ut i øvelser og eksempler på bruk av STATA. Vi mener at en slik nokså selektiv bruk av en moderne statistikkpakke kan forsvares. Vi har heller ikke sett det som noe mål å gi en utfyllende presentasjon av alle mulighetene i STATA i våre kurs.

Overgangen til STATA i kurssammenheng applauderes av noen, men ikke av alle. Vi har selv bidratt til å innarbeide SPSS i deler av miljøet i Bergen, og SPSS vil helt sikkert ha en plass også fremover, ikke minst som databehandlingsverktøy. Men vårt råd til unge forskere innenfor biomedisin er klart: sjekk ut STATA.

Rolv T. Lie
Seksjon for medisinsk statistikk
Universitetet i Bergen

Statistisk programvare for ikke-statistikere ved og utenfor UMSA

Kjetil Halvorsen juli 2006

Statistisk programvare for ikke-statistikere er et stort tema, og behovene er svært forskjellige. Fra e-post listene ser man at mange ikke-statistikere bruker R og WinBUGS, sannsynligvis er det heller informatikk-kunnskapene som er begrensende her. Enkel bruk av R er ikke vanskeligere enn å bruke Minitab.

Jeg husker fra Universitetet i Tromsø, de vanskeligste studentene i brukerkursene var fiskerifagstudentene, nesten ingen av dem hadde tatt i en datamaskin før. I de første laborietimene var det fullt kaos og mange spørsmål, og alle hjelpelærerne måtte tre til. Men etter tre sesjoner gikk alt greit, de behersket datamaskinen og bruk av kommandoer i Minitab. De hadde ikke hatt større problemer med å lære enkel R. Forskjellen til idag er sannsynligvis forventningen om at alt skal kunne gjøres med "pek og klikk", noe som er et stort problem.

Det som brukes i undervisningen ved UMSA (Universidad Mayor de San Andres, La Paz, Bolivia) er stort sett Excel og SPSS, litt R og lite annet. At Excel brukes i undervisningen ser jeg på som litt skandaløst, siden det slett ikke er et statistikk-system, og det finnes publiserte artikler som påpeker numeriske og andre problemer i Excel (Se f.eks. http://www.burns-stat.com/pages/Tutor/spreadsheet_addiction.html for diskusjon og referenser).

Utenfor universitetet er Stata blitt svært populært, noe jeg ser som et stort fremskritt! Ellers bruker økonomene e-views og tsp, og agronomene SAS. Mange ingeniører bruker Matlab, og det er sikkert greit for den gruppen siden det kan brukes til mange andre tekniske beregninger. Endel medisinerer bruker EpiINFO. WinBUGS er brukt i noen eksamensarbeider på UMSA, men neppe ellers.

Det bør nevnes at programvare stort sett piratkopieres, slik at pris ikke er en faktor i valg av programvare. Universitetet har ikke budsjett for programvare, og alt er piratkopiert. Dette er nok en hindring for utbredelsen av systemer som R.

R med et grafisk brukergrensesnitt (gui) kan være et alternativ for mange, men standard-distribusjonen av R kommer uten gui. Men det er skrevet flere forskjellige gui's, det mest aktuelle for ikke-statistikere er kanskje John Fox's Rcmdr, som finnes på CRAN (Comprehensive R Archival Network). På useR! 2006 konferansen hadde han ett innlegg om R og undervisning, se

<http://www.r-project.org/useR-2006/Abstracts/Fox+Weisberg.pdf>

på samme sted finnes det også slides. Et annet relevant innlegg er

<http://www.r-project.org/useR-2006/Abstracts/Eddelbuettel.pdf>.

En fordel med Rcmdr er at det viser R-koden som genereres, så det er en fin hjelp for å lære selve språket. Dette er egentlig noe av poenget med Rcmdr, at brukeren etterhvert skal kunne frigjøre seg fra gui'en og kunne bruke kommandospråket direkte.

Det eneste jeg egentlig har testet selv er Rcmdr og xemacs-ess (<http://ess.r-project.org/>), som er en nødvendighet på unix/linux.

Andre prosjekter som JGR (<http://rosuda.org/JGR/>) skuffet meg under windows, men under linux kan det kanskje være nyttig (Det er svært frustrerende å jobbe med et rent R-prompt under linux).

En interessant nettside er <http://www.sciviews.org/SciViews-R/> men jeg har ikke eksperimentert mye med det systemet. Dette systemet er ikke bare en gui, men bekymrer seg om hjelpemidler for å forenkle rapport-produksjon fra R. Windows-only.

En nettside med informasjon om andre gui-prosjekter er http://www.sciviews.org/_rgui/.

Tromsø Telemedicine Laboratory –

Senter for Forskningsdrevet Innovasjon 1!

Den 16. juni kunngjorde kunnskapsminister Øystein Djupedal de 14 fagmiljøer som skal få status som Senter for Forskningsdrevet Innovasjon (SFI) de neste åtte årene. “SFI-ordningen har til hensikt å bygge opp eller styrke norske forskningsmiljøer som arbeider i tett samspill med innovativt næringsliv.” Årlig budsjett for hvert av disse sentrene ligger på ca. 20 mill. kroner, og satsningen anses å være en betydelig styrking av norsk forskning. Et av de utvalgte sentrene er Tromsø Telemedicine Laboratory (TTL) med Nasjonalt Senter for Telemedisin (NST) som vertsinstitusjon.

TTLs mål er å bli et verdensledende senter for forskning og innovasjon innenfor telemedisin- og eHelse-systemer for kroniske, livsstils og aldersrelaterte sykdommer. Senteret skal frembringe ny teknologi for å samle inn, overføre og prosessere helserelevant informasjon, og på den måten fremskaffe nye tjenester som vil avlaste helsesektoren i fremtiden. Prosjektet hviler på tre faglige søyler – sensorbaserte systemer, datamaskinstøttet organisasjonsarbeid og datamaskinstyrt beslutningsstøtte (Computer Aided Diagnostics and Early Warning Systems). Ideen går ut på å samle informasjon om pasienters tilstand vha sensorer (blodsukker, blodtrykk, puls, oksygenopptak, bilder av føflekker, eksem, osv), overføre den til et sykehus hvor et datamaskinstyrt beslutningsstøttesystem analyserer data. Deretter integreres resultatene i pasientjournalene og sykehusets rutiner for diagnostisering og behandling. Beslutningsstøttesystemene vil baseres på statistisk analyse av en- og flerdimensjonale datasett, statistisk modellering av medisinske diagnostiseringsprosesser, samt modellering av beslutningsprosesser basert på hypotesetesting. I forbindelse med dette vil en tredjedel av TTLs forskning rettes mot utvikling av metoder for statistisk deteksjon og mønstergjenkjenning i en- og flerdimensjonale data. Eksempler på slike oppgaver :

- (a) Å skille mellom blodsukkeravvik som skyldes infeksjon og brusdriking.
- (b) Skille mellom god- og ondartede føflekker ut fra digitale dermatoskopbilder.
- (c) Oppdage helsetruende hjerteflimmer ut fra pulsmålerdata.

De innsamlede dataene åpner også muligheter for deteksjon av populasjonsbasert sykdomsutbrudd hvor romlig statistikk spiller en nøkkelrolle, f.eks. ved deteksjon av influensautbrudd på grunnlag av forhøyede blodsukkerverdier hos A-diabetikere. Det er mange store utfordringer knyttet til statistisk metodologi som skal utvikles og implementeres:

- (i) Dataene er ofte ujevnt samplet.
- (ii) Patologiske (sykdomsrelaterte) mønster i data er vanskelig å oppdage på grunn av støy som skyldes andre fysiologiske prosesser.
- (iii) Medisinsk teknologi stiller svært høye krav til både metodisk sensitivitet og spesifisitet.
- (iv) Store datamengder krever datamaskineffektive algoritmer.

TTL kommer til å ansette flere stipendiater og forskere i 2007. De skal inngå i en gruppe som består av forskere fra NST, Universitetet i Tromsø samt gjesteforskere fra Universitetet i Bergen og flere andre partnerinstitusjoner som Telenor R&D og IBM Research.

Potensielle søkere til stipendiat- og forskerstillingene innen datamaskinstyrt beslutningsstøtte kan kontakte professor Fred Godtliebsen på email fred@math.uit.no eller telefon 776 44019.

Fred Godtliebsen og Vedad Hadziavdic

Statistics for Innovation –

Senter for Forskningsdrevet Innovasjon 2!

The Statistician in Oslo have won major strategic funding in the form of a Centre for Research-based Innovation (CRI) from the Research Council of Norway. The multi-million kroner grant — one of the largest ever awarded to a statistics department in Europe — will fund the new centre *Statistics for innovation*, led by Arnaldo Frigessi. It will support an ambitious programme to conduct and disseminate internationally-leading long-term research in statistics, strategically necessary to achieve strong innovation goals faster and more efficiently, for the economical benefit of the centre's corporate partners, and for Norway. We will focus on innovation in four key sectors:

Petroleum Finance Marine Health

The centre will generate research results that induce innovation in these sectors simultaneously. *Statistics for innovation* will take an internationally leading position and be a resource for the growth and competitiveness in these sectors of Norwegian economy. *Statistics for Innovation* is a partnership between:

Applied research	Norsk Regnesentral (NR)
Academic research	University of Oslo (UoO) – Departments of: Mathematics (MI), Biostatistics (IMB), Informatics (IfI) and Economics (IE) Norwegian University of Science and Technology (NTNU) – Department of Mathematical Sciences
Petroleum	Statoil
Finance	DnBNOR, Gjensidige, Hydro Oil & Energy
Marine	BioMar, Institute of Marine Research (IMR)
Health	Biomolex, PubGene, Rikshospitalet-Radiumhospitalet (RR), Sencel, Smerud Medical Research, Spermatech

Method-based innovation. *Statistics for Innovation* is built on the fact that discovery and innovation in the four sectors pose common challenges to modern statistics. As part of mathematics, statistics is a universal language, necessary for interdisciplinary research on complex problems. We will identify and exploit affinities between problems from areas that may appear to have little or nothing in common.

In the last few years we have been witnessing dramatic structural changes in the available resources for innovation, which reveal major new potentials:

- Science, industry and business possess the technology to collect, store and distribute huge amounts of data efficiently, at very low cost. Sensors and instrumentation, data logging capacity, communication and shared processing power have increased the breadth and depth of the data to deal with. Data may carry precious information that can boost innovation dramatically. However, it is challenging and resource consuming to turn high dimensional data sets into useful information.
- Today, systems are measured more in depth, giving a more complete and detailed picture of processes and phenomena. Also, it is necessary to treat many sources of data of different type, scale and quality simultaneously, which is a great challenge to statistics. Public archives and registries such as biobanks, web-resources and financial databases, create exciting opportunities that should be exploited with statistical tools.
- Competitiveness is crucial to economic growth. The time and margins to reach innovative

products and services are small. Statisticians need to solve incremental problems, requiring more sophisticated tools and continual cooperation with problem owners. Similarly, in science, the focus is the next generation goals, leading to the investigation of “second order effects”. These can explain important phenomena and behaviours, but are more difficult to identify.

- There is an increasing requirement for evidence-based decision-making, performance measurement and uncertainty assessment. Compared to deterministic and point estimates of risk, statistical measures of uncertainty provide additional freedom for decision makers.
- The theoretical side of statistics has developed extensively. The rehabilitation of Bayesian statistics as a fundamental tool for applied problems has restored the role of probability theory. Among the most powerful developments in statistics over the last 30 years, is the recognition of conditional independence as a key principle in model building. Stochastic calculus, point processes and non-parametrics have matured. Modern tools are now ready for practical use in the innovation process.
- Highly computer-intensive statistics is now available, due to machine power and innovative algorithms. Statistical models are no longer limited by implementation restrictions, and can be tailored to their purpose, without compromises.

Methodological cross-fertilisation will be central for the centre. A new blend of statistical methodologies originating from different application areas, will lead to important original results to progress innovation.

The centre will start 1.1.2007. NR is (the splending) hosting institute. The next months will be used to set-up the practical aspects and start hiring PhD students, Postdocs and Researchers.

If you are looking for an exciting job and might consider joining the centre, please email frigessi@medisin.uio.no.

Arnoldo Frigessi.

Kunnskapsminister Øystein Djupedal presenterte fredag 16. juni de fjorten nye forskningssentrene. Foto: Arne Langleite.

THE FUTURE OF NORDSTAT: **WELCOME TO VILNIUS, SUMMER 2008!**

Dear fellow members of the Nordic societies,

This email is to summarize the decisions recently made in Rebild, Denmark. We had a meeting in Rebild 12/6 2006 between the four Nordic societies represented by:

Per Bruun Brockhoff, Denmark
Sven Ove Samuelson, Norway
Rolf Sundberg, Sweden
Antti Penntinen, Finland

and subsequently common discussions with Vilijandas Bagdonavicius from Lithuania. Following the email correspondence over the last two years it was decided that Lithuania will arrange the 2008 Nordstat conference and Prof. Bagdonavicius made an announcement about this in Rebild at our NORDSTAT conference dinner. A few issues related to the practical side of the arrangement were discussed also:

1) Finances: As there is no Nordic mother organisation formally arranging the Nordstat conferences, it is 100% up to the individual organizing country/society to try to make things work out. There might be options for raising support related to the existing Nordic/Baltic initiatives.

2) Time: The mid-late June slot seems to be the preferred one. (Avoiding the Swedish Midsummer holiday!)

3) Committees for Nordstat 2008: It is recommended that one person from each of the four Nordic countries join the programme committee. It could be a good idea also to involve at least one person from one of the organizing committees from recent Nordstat conferences in the organising committee.

Finally, the future perspectives of this new Baltic involvement was discussed. Clearly, it is difficult to predict what will happen in the future, BUT the current plan, given no dramatic changes of any kind, is to continue the nordic round after 2008:

2010: Norway

2012: Sweden

2014: Finland

2016: Denmark

And then in 2018 the Estonians could be the next Baltic organizers. Obviously this is something that continuously will be re-considered. We had no response from Latvia on these issues.

All the best,

Per Bruun Brockhoff.

Nytt (og ikke fullt så nytt) fra AvdC

Grete Usterud Fenstad gikk av med pensjon 31. januar 2006 etter å ha vært ansatt på avdelingen siden 1962. Pensjonering ble behørig markert med en bedre middag for 45 gjester på Skytterkollen i Bærum 2. mars.

Ansettelser:

Hege Marie Bøvelstad ble ansatt som prosjektstipendiat januar 2006

Frank Proske, ansatt som førsteamanuensis i matematisk statistikk (forsikring) fra 8. 2006

Uteksaminerte Cand.Scient-studenter: 2005

Lars Christian Aasebø: En rom-tid studie av temperaturvariasjoner.
Veileder: Geir Storvik

Corina Mihaela Moldovan: Long term financial risk and exponential stochastic volatility models.
Veileder: Erik Bølviken

Aika Msuya: Modelling Norwegian Equities with Copulas.
Veileder: Erik Bølviken

Hege Marie Bøvelstad: Survival prediction using microarray gene expression data – A study of a subset selection methods and principal component regression.
Veileder: Ørnulf Borgan

Uteksaminerte Masterstudenter i Modellering og dataanalyse Januar 2005 – juni 2006

Emil Framnes: Optimal dividend and reinsurance for an insurance company in a market driven by Levy-processes.
Studieretning finans, forsikring og risiko
Veileder: Bernt Øksendal

Carl Petter Kirkebø: ALM i livbransjen
Studieretning finans, forsikring og risiko
Veileder: Erik Bølviken

Trym Vegard Haavardsholm: Physics-based target classification in hyperspectral images.
Studieretning billedanalyse, mønstergjenkjenning og signalbehandling
Veiledere: Torbjørn Skauli / Anne Solberg

Milada Småstuen: Cutting edge – an edge based GVF-snake applied on tumor segmentation of ultrasound liver images.
Studieretning billedanalyse, mønstergjenkjenning og signalbehandling
Veileder: Fritz Albregtsen

Thomas Leirvik: Combined singular and impuls control for diffusion with application to finance.

Studieretning finans, forsikring og risiko
Veileder: Bernt Øksendal

Jens Arne Sukkestad: Optimal investment for insurers in a market driven by Levy processes.
Studieretning finans, forsikring og risiko
Veileder: Tom Lindstrøm

Asgeir Vilming: Malliavin calculus for additive processes
Studieretning finans, forsikring og risiko
Veileder: Giulia di Nunno

Anne Kirstine Burum Eskeland: Minimum distance estimator and robust inference in regression models.
Studieretning statistikk
Veiledere: Nils Lid Hjort / Ingrid Glad

Stefan Bernt Isaksen: Simulations of Natvig type measures of component importance for repairable systems.
Studieretning finans, forsikring og risiko
Veileder: Bent Natvig

Lars Tellef Kvifte: Kvasi Monte Carlo i skadeforsikring
Studieretning finans, forsikring og risiko
Veileder: Erik Bølviken

Dag Raabe: Tilskuerforsikring i norsk fotball: Tariffering og metode.
Studieretning finans, forsikring og risiko
Veileder: Erik Bølviken

Statistical Research Report 2005/6

(http://www.math.uio.no/eprint/stat_report/2005/rept_2005.html)

no 1 January	D. Berg	<u>Bankruptcy Prediction by Generalized Additive Models.</u>
no 2 January	T. Reitan, A. Petersen-Øverleir	<u>Estimating the discharge rating curve by nonlinear regression - The frequentist approach.</u>
no 3 February	F. A. Dahl	<u>How Online Learning Approaches Ornstein Uhlenbeck Processes.</u>
no 4 February	F. A. Dahl	<u>On the Conservativeness of Posterior Predictive P-values.</u>
no 5 May	F. E. Benth, J. Saltyte-Benth, P. Jalinskas	<u>A spatial-temporal model for temperature with seasonal variance.</u>
no 6 June	J. Fosen, E. Ferkingstad, Ø. Borgan, and O. O. Aalen	<u>Dynamic path analysis - a new approach to analyzing time-dependent covariates.</u>
no 7 August	A. B. Huseby	<u>Trends and Local Effects in Aviation Accident Rates Related to Deregulation.</u>
no 8 September	Ø. Borgan, B. Langholz	<u>Using martingale residuals to assess goodness-of-fit for sampled risk set data.</u>

no 9 November	Ø. Borgan, R. L. Fiaccone, R. Henderson and M. L. Barreto	<u>Dynamic analysis of recurrent event data with missing observations, with application to infant diarrhoea in Brazil.</u>
no 10 December	D. Berg, H. Bakken	<u>A Goodness-of-fit Test for Copulae Based on the Probability Integral Transform.</u>
no 11 December	F. A. Dahl, J. Gåsemyr, B. Natvig	<u>A robust conflict measure of internal inconsistencies in Bayesian hierarchical models.</u>

Statistical research Report 2006 (sålangt)

(http://www.math.uio.no/eprint/stat_report/2006/rept_2006.html)

no 1 February	S. O. Samuelsen, H. Ånestad, A. Skrondal	<u>Stratified case-cohort analysis of general cohort sampling designs.</u>
no 2 May	G. Storvik, T. Egeland	<u>The DNA database search controversy revisited: Bridging the Bayesian - Frequentistic gap.</u>
no 3 June	B. Natvig, J. Gåsemyr	<u>New results on Barlow-Proschan type measures of component importance in nonrepairable and repairable systems.</u>
no 4 June	I. F. Tvette, G. Storvik, B. Natvig	<u>Modelling Pollock egg counts from the western Gulf of Alaska by a zero-inflated Bayesian hierarchical space-time model.</u>

“A statistician is someone who loves to work with numbers but doesn't have the personality to be an accountant.”

“Why don't statisticians like to model new clothes? Lack of fit.”

“Statisticians must stay away from children's toys because they regress so easily. “

“How do you tell one bathroom full of statisticians from another? Check the p-value.”

NYTT I 2006 FRA NTNU

Stian Lydersen har flyttet fra institutt for Matematiske fag, NTNU, til Medisinsk avdeling. Stian er nå ansatt som Professor ved Institutt for kreftforskning og molekylær medisin, NTNU

Nye PhD, Mai 2006

Inge Christoffer Olsen: *Tittel: The Analysis of Continuous Mark-Recapture Data, Prøveforelesning: A critical review of adaptive MCMC methods for fixed- and trans-dimensional problems*

Komite: Steve Brooks (Cambridge), Hans Julius Skaug (Bergen), Mette Langaas (NTNU). Veiledere har vært Håvard Rue og Arnoldo Frigessi (UiO/NR).

Nye Master, Juni 2006

- Eystein Widar Bråthen: *Multilevel Analysis Applied to Fetal Growth Data with Missing Values* (Veiledere: Mette Langaas, Stian Lydersen, Geir Jacobsen)
- Petter Haugen: *Financial Risk, Risk Appetite and the Macroeconomic Environment* (Veileder: Jacob Laading)
- Håvard Hegre: *Interest rate modeling with applications to counterparty risk* (Veilder: Jacob Laading)
- Tore Selland Kleppe: *Numerical path integration for Levy driven stochastic differential equations.* (Veileder: Arvid Næss)
- Stian Sande: *Bayesian 4D inversion - integrating time-shift information* (Veiledere: Håkon Tjelmeland og Hilde Grude Borgos)
- Marita Stien: *Sequential Markov random fields and Markov mesh random fields for modelling of geological structures* (Veileder: Håkon Tjelmeland)
- Kristian Stormark: *Multiple proposal strategies for Markov chain Monte Carlo* (Veileder: Håkon Tjelmeland)
- Bjørn Erlend Vesterdal: *Volatility and Dependence in Fixed Income Forward Rates with Application to Market Risk of Derivative Portfolios* (Veileder: Jacob Laading)
- Maria Vigsnes: *Bayesian Inversion of Well Log Data into Facies Units based on a Spatially Coupled Model* (Veileder: Henning Omre)
- Hans Michael Øvergaard: *Simulation of counterparty risk in the Norwegian financial market* (Veilder: Jacob Laading)

Det 14. norske statistikarmøtet

SOMMARØYA (Tromsø)

19.-21 juni 2007

Norsk statistisk forening avdeling Trondheim ønskjer velkommen til:

Det 14. norske statistikarmøtet, 19.-21. juni 2007
på Sommarøya kurs og konferansesenter
(50km vest for Tromsø, på yttersida av Kvaløya).

Det er òg planlagt eit kurs med Anders Skrondal og Sophia Rabe-Hesketh som vil gå frå 18. til 19. juni.

Det er sett ned ein programkomite som tar seg av det faglige programmet. Interesserte kan kontakte Mette Langaas (mette.langaas@math.ntnu.no).

For meir informasjon om årsmøtet, sjå heimesida på <http://uit.no/matstat/statistikermote>. Her vil programmet og anna informasjon om møtet bli lagt ut etter kvart som det blir klart. Påmelding vil òg skje via desse sidene.

Her er en kursbeskrivelse til kurset:

Generalized Linear Latent and Mixed Models

Instructors:

Anders Skrondal London School of Economics & Norwegian Institute of Public Health

Sophia Rabe-Hesketh, University of California, Berkeley & Institute of Education, University of London

Generalized linear mixed (or multilevel) models (GLMMs) are useful for longitudinal data, cluster-randomized trials, surveys with cluster-sampling, genetic studies, metaanalysis, etc. The random effects in GLMMs are latent variables representing between-cluster variability and inducing within-cluster dependence. Latent variables also are used often to represent true values of variables measured with error. Measurement models specifying the relationship between measured and latent variables can form part of regression models, giving structural equation models (SEMs). SEMs also can be used to model dependence between processes. Taking a unified view of these models is beneficial because developments for one model-type are applicable to other model-types and the same software can be used for seemingly different models. The course will be structured in three parts: GLMMs, measurement models, and SEMs. Ideas will be developed by starting from simple versions of the models and motivating extensions through examples. Methods of estimation and prediction will be surveyed. Real applications will be considered from different disciplines.

RECOMMENDED TEXTBOOK: Skrondal, A. and Rabe-Hasketh, S. (2004): Generalized Latent Variable Modeling: Multilevel, Longitudinal and Structural Equation Models. Chapman and Hall/CRC Press. ISBN: 1-58488-000-7.

Medlemskap i Norsk Statistisk Forening

Kontingenten er kr. 200 per år for regulære medlemmer og kr. 50 for studenter (til og med hovedfag). Korrespondanse om medlemskap og innbetaling av kontingent skal skje til foreningens kasserer:

Norsk Statistisk Forening v/ Hilde Grude Borgos
Schlumberger Stavanger Research
P.O.Box 8013, N-4068 Stavanger, Norway
Tel: (+47) 51946466, Fax: (+47) 51946001
Email: HBorgos@stavanger.oilfield.slb.com

Innbetalinger gjøres på foreningens konto 0530 2773299. Medlemmer som er usikre på når de betalte kontingent sist, kan nederst på adresselappen for Tilfeldig Gang se hvilket år siste betaling er registrert for. Vær oppmerksom på at adresselappene for bladet kan ligge noe etter ajourføringen av medlemsregistret, slik at nylig foretatte innbetalinger ikke vil være med her.

Nye medlemmer melder seg til kassereren og får så automatisk tilsendt Tilfeldig Gang fra første påfølgende nummer. Ved innmelding skal både epost- og vanlig adresse oppgis.

Annen korrespondanse med foreningen skal foregå med formannen:
Sven Ove Samuelsen
Matematisk institutt, UiO
Postboks 1053 Blindern
0316 Oslo
Emailadresse: nsf-styret@math.uio.no

Årskontingent Norsk Statistisk Forening 2006

Medlemskontingent i NSF er kr. 200,- pr. år for ordinære medlemmer og kr. 50,- for studenter (til og med hovedfag), og betales inn på kontonummer 0530.27.73299. Mange har allerede betalt medlemskontingent for 2006, men fortsatt er det en stor andel som mangler. Vennligst sjekk adresselappen på baksiden av bladet hvilket år vi sist har registrert innbetaling fra deg. De som ikke har betalt for tidligere år gjør dette sammen med kontingenten for 2006. Dersom du mener betalingsinformasjonen ikke stemmer, gi beskjed til hborgos@slb.com.

NB: Dersom din arbeidsgiver betaler kontingenten, sørg for at navnet ditt kommer med på innbetalingen.

Hva gjør vi med pengene?

De største utgiftspostene for NSF er overføringer til lokallagene i Oslo, Bergen og Trondheim, NSF's medlemskap i the European Mathematical Society (EMS) og the International Statistical Institute (ISI), utgivelse av TG, og økonomiske bidrag i forbindelse med diverse arrangementer. For i fjor gjelder dette det norske statistikermøte og the European Meeting of Statisticians i juli, hvor vi blant annet sponset deltakelse for studenter. I år har vi bidratt økonomisk til jubileumsseminaret for 50 år med hovedfag i matematisk statistikk, som ble arrangert av UiO og NSF på Voksenåsen 22. mai. Det siste året har vi også brukt penger på å fornye hjemmesiden vår, se <http://www.math.uio.no/nsf/>.

Medlemsregister

For at medlemsregisteret skal være best mulig oppdatert er det viktig at du oppgir evt. ny post/epost-adresse enten ved å sende meg en epost eller oppgi dette på innbetalingsgiroen. Vi har opprettet en egen mailingliste for NSF's medlemmer, nsf-medlemmer@math.uio.no. Dersom du ikke mottar epost på denne lista, send meg din oppdaterte epostadresse.

PÅ FORHÅND TAKK!

Vennlig hilsen
Hilde Grude Borgos
Kasserer NSF
Epost: hborgos@slb.com. Tlf: 51 94 64 66

Betalingsinformasjon		GIRO		Betalings- frist
Kontingent NSF 2006: kr. 200 (kr. 50 for stud.)		Underskrift ved girering		
Betalt av		Betalt til		
		NSF v/ Hilde Grude Borgos Schlumberger Stavanger Research Postboks 8013 4068 Stavanger		
Belast konto			Kvittering tilbake	
Kundeidentifikasjon (KID)	Kroner	Øre	Til konto	Blankettnummer
		< >	0530 27 73299	< >